

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Důchodové pojištění III. - Penzijní fondy

Minulý příspěvek byl věnován charakteristice penzijního připojištění se státním příspěvkem, tak jak je toto zejména upraveno zákonem č. [42/1994](#) Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem ("zákon"), ve znění pozdějších předpisů. V dnešním příspěvku se zaměříme na existenci a činnost samotných penzijních fondů jako subjektů právních vztahů penzijního připojištění.

Minulý příspěvek byl věnován charakteristice penzijního připojištění se státním příspěvkem, tak jak je toto zejména upraveno zákonem č. [42/1994](#) Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem ("zákon"), ve znění pozdějších předpisů. V dnešním příspěvku se zaměříme na existenci a činnost samotných penzijních fondů jako subjektů právních vztahů penzijního připojištění.

1. Vznik penzijního fondu

Podle zákona je penzijní fond („Fond“) právnickou osobou se sídlem na území České republiky, která provozuje penzijní připojištění podle zákona. Fondy musí mít formu akciové společnosti, jak je definována a regulována v zákoně č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník ve znění pozdějších předpisů („obchodní zákoník“). Zákon dále stanoví, že Fond nesmí vydávat zvýhodněné akcie pro zaměstnance, prioritní akcie ani dluhopisy. Základní kapitál Fondu musí činit alespoň 50.000.000 Kč a musí být tvořen registrovanými akciemi stejné nominální hodnoty.

2. Licence

Všechny Fondy musí získat platné státní povolení. Povolení jsou udělována Ministerstvem financí po dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Komisí pro cenné papíry. Žádost o udělení povolení musí být písemná a musí obsahovat následující informace:

- a) obchodní jméno a sídlo Fondu;
- b) výši základního kapitálu Fondu;
- c) věcné a organizační předpoklady pro činnost Fondu;
- d) o odborné způsobilosti a bezúhonnosti (tj. výpis z Rejstříku trestů) všech navrhovaných členů představenstva a dozorčí rady; a
- e) obchodní jméno banky – depozitáře fondu.

Fond musí uzavřít smlouvu s bankou, která slouží jako depozitář prostředků Fondu. Zákon č. [248/1992](#) Sb. o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů, upravuje činnost depozitářů ve vztahu k investičním společnostem a investičním fondům. Zúčastněné strany mohou rozvázat smlouvu výpovědí s výpovědní lhůtou šest měsíců, pokud nebyla dohodnuta lhůta kratší. Smlouva zaniká rovněž dnem, kdy je depozitář zbaven oprávnění k činnosti banky nebo depozitáře nebo je na něj uvalena nucená správa. Jakákoli změna ve statutu depozitáře musí být odsouhlasena Ministerstvem financí po dohodě s Komisí pro cenné papíry.

Mezi další dokumenty, které by měly být přiloženy k žádosti o povolení provozovat činnost Fondu, patří:

1. dokumenty o založení Fondu jako akciové společnosti a dokumenty dokazující zdroj a plné splacení základního kapitálu Fondu;
2. stanovy Fondu;
3. návrh statutu Fondu („Statut“); a
4. návrh penzijního plánu Fondu.

O žádosti o povolení rozhodne Ministerstvo financí do 60 dnů od podání žádosti nebo jejího posledního dodatku.

3. Hospodaření fondu

Každý fond musí mít statut a penzijní plán. Statut obsahuje zaměření a cíle investiční politiky a zásady hospodaření Fondu. Způsob přijímání statutu a penzijního plánu musí být upraven ve

stanovách fondu.

3.1 Statut penzijního fondu

Statut musí obsahovat:

1. rozsah činnosti penzijního fondu;
2. zaměření a cíle investiční politiky fondu, zejména druhy majetkových hodnot, které budou pořizovány z peněžních prostředků penzijního fondu;
3. zásady hospodaření penzijního fondu;
4. způsob použití zisku;
5. obchodní jméno a sídlo deponitáře; a
6. způsob zveřejňování zpráv o hospodaření s majetkem penzijního fondu a změnách statutu a informaci o tom, kde lze tyto zprávy obdržet.

3.2 Plán penzijního fondu

Plán penzijního fondu musí stanovit:

1. druhy penzí a ostatních dávek penzijního připojištění;
2. podmínky nároku na dávky penzijního připojištění a jejich výplatu;
3. způsob výpočtu dávek poskytovaných z penzijního připojištění;
4. důvody vypovězení penzijního připojištění;
5. výši příspěvků;
6. podmínky odkladu nebo přerušování placení příspěvků a změny výše příspěvků;
7. pravidla a způsob placení příspěvků a postup při neplacení a opožděném nebo nesprávném placení příspěvků;
8. podmínky převzetí peněžních prostředků z penzijního připojištění u jiného penzijního fondu a úpravu nároků na základě tohoto převzetí; a
9. zásady, podle kterých se účastníci včetně příjemců penzí podílejí na výnosech hospodaření penzijního fondu.

3.3 Umístění prostředků penzijního fondu

Penzijní fond musí s majetkem hospodařit s odbornou péčí a s cílem zabezpečit spolehlivý výnos. Prostředky penzijního fondu mohou být výlučně investovány do:

1. státních dluhopisů;
2. hypotečních zástavních listů;
3. dluhopisů emitovaných ČNB;
4. dluhopisů vydaných obchodními společnostmi a přijatých k obchodování na hlavním nebo vedlejším trhu burzy cenných papírů;
5. akcií a podílových listů přijatých k obchodování na hlavním nebo vedlejším trhu burzy cenných papírů;
6. komunálních obligací, za které převzala záruku banka nebo vydaných bankami;
7. dluhopisů, jejichž emitenty jsou členské státy OECD nebo centrální banky těchto států;
8. movitých věcí představujících záruku bezpečného uložení peněžních prostředků;
9. nemovitostí přinášejících stálý výnos a sloužících zcela nebo převážně k podnikání nebo bydlení.

3.4 Omezení obchodovat s cennými papíry

Fond je povinen cenný papír koupit jen za nejnižší cenu, za kterou by jej bylo možné při vynaložení odborné péče koupit. Obdobnou povinnost má fond při prodeji cenných papírů za nejvyšší možnou cenu.

Hodnota cenných papírů jednoho emitenta nesmí tvořit více než 10% majetku Fondu. Toto omezení se nevztahuje na státní dluhopisy.

Hodnota cenných papírů podle bodu 5 výše nesmí tvořit více než 25% majetku penzijního fondu.

Hodnota jedné nemovitosti nebo movité věci nesmí tvořit více než 5% majetku Fondu.

V majetku Fondu nesmí být více než 20% z celkové jmenovité hodnoty cenných papírů vydaných stejným emitentem a obchodovaných na burze cenných papírů.

Penzijní fond nesmí nakupovat akcie jiného penzijního fondu.

4. Příspěvky do penzijního fondu

4.1 Příspěvky účastníků

Výše příspěvku účastníka do Fondu se stanoví na kalendářní měsíc. Výše příspěvku přitom nesmí být nižší, než je částka zakládající nárok na státní příspěvek. Účastník může platit příspěvek na penzijní připojištění pouze u jednoho Fondu současně.

Je možné, aby za účastníka platil příspěvek nebo jeho část se souhlasem zaměstnance jeho zaměstnavatel nebo tak zaměstnavatel činil v souladu s kolektivní smlouvou. V takovémto případě může být příspěvek zaměstnavatele placen z fondu kulturních a sociálních potřeb, který je společností vytvářen pro tyto účely. Na příspěvek placený zaměstnavatelem zcela nebo zčásti za své zaměstnance se neposkytuje státní příspěvek.

4.2 Státní příspěvek

Ze státního rozpočtu se poskytují ve prospěch účastníků systému penzijního připojištění státní příspěvky podle výše měsíčních příspěvků účastníků na penzijní připojištění. Následující tabulka stanoví výši státního příspěvku za jeden kalendářní měsíc na základě příspěvků účastníka:

Měsíční výše příspěvku účastníka

(v Kč) Měsíční výše státního příspěvku (v Kč)

100 - 199 50 + 40% z částky nad 100

200 - 299 90 + 33% z částky nad 200

300 - 399 120 + 20% z částky nad 300

400 - 499 140 + 10% z částky nad 400

500 a výše 150

Výše státního příspěvku může být zvýšena nařízením vlády.

Každý Fond podává čtvrtletně písemnou žádost o poskytnutí státního příspěvku souhrnně za všechny účastníky, kterým náleží státní příspěvek.

5. Orgány Fondu

Členy orgánů Fondu mohou být pouze fyzické osoby starší 18 let, způsobilé k právním úkonům, které jsou odborně způsobilé a bezúhonné. Všichni členové orgánů fondu musí být před svým jmenováním schváleni ministerstvem financí.

Členy orgánu penzijního fondu nesmějí být následující osoby:

1. poslanci a senátoři Parlamentu a členové české vlády, Nejvyššího kontrolního úřadu, a bankovní rady České národní banky;
2. členové orgánů jiného penzijního fondu, pojišťovny, banky, společnosti s povolením k obchodování s cennými papíry, makléři, členové orgánů burzy cenných papírů a organizátora mimoburzovního trhu a členové orgánů investičních společností a fondů;
3. zaměstnanci jiného penzijního fondu, depozitáře, burzy cenných papírů, organizátora mimoburzovního trhu a střediska cenných papírů,
4. osoby, kterým bylo odejmuto povolení podle zákona č 591/1992. Sb., o cenných papírech nebo osoby, které se nepovažují za bezúhonné.

Všechna tato omezení se také vztahují na zaměstnance fondu.

Členové orgánů Fondu, osoby jim blízké (tj. příbuzní v řadě přímé, sourozenci, manžel, manželka, a ostatní osoby jež by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní) nesmějí kupovat nemovitosti a movité věci, které tvoří majetek penzijního fondu, anebo penzijnímu fondu nemovitosti a movité věci prodávat. Stejný zákaz se vztahuje i na zaměstnance Fondu.

6. Státní dozor a sankce

Činnost penzijního fondu a činnost depozitáře podléhají státnímu dozoru, který je vykonáván společně ministerstvem financí a Komisí pro cenné papíry.

Při výkonu dozoru, je ministerstvo financí oprávněno požadovat od Fondu informace o jeho činnosti, a to v rozsahu potřebném pro výkon státního dozoru. Pověření pracovníci ministerstva financí jsou oprávněni se účastnit jednání orgánů penzijního fondu a vstupovat do prostorů fondu. Dále jsou tito pracovníci oprávněni poskytovat informace Komisi pro cenné papíry a České národní bance za účelem vzájemné spolupráce v rámci dozoru.

Fondu, který porušuje ustanovení zákona může ministerstvo financí uložit následující sankce:

1. uložit, aby Fond zjištěné nedostatky ve stanovené lhůtě odstranil a aby informoval ministerstvo o plnění přijatých opatření;
2. uložit Fondu pokutu až do výše 5.000.000 Kč;
3. pozastavit na vymezenou dobu, oprávnění představenstva nakládat s majetkem představenstva nakládat s majetkem penzijního fondu; v takovém případě ministerstvo financí ustanoví správce majetku fondu;
4. snížit na dobu ne delší než dva roky část zisku, který se rozděluje; a
5. v určitých případech odejmout Fondu povolení.

Ministerstvo financí může také uložit pokutu do výše 20.000.000 Kč osobám, které provozují penzijní připojištění bez platného povolení.

7. Ukončení činnosti fondu

Proces zrušení Fondu a jeho likvidace je převážně obchodním zákoníkem. Zákon však stanoví určité odchylky a další ustanovení ohledně ukončení činnosti Fondu o jeho zrušení.

Podle zákona rozdělení, sloučení nebo splynutí penzijních fondů musí být povoleno ministerstvem financí. Dále je stanoveno, že povolení k založení o provozování Fondu může být ministerstvem financí odejmuto z následujících důvodů:

1. v žádosti o udělení povolení byly vědomě uvedeny zakladateli nesprávné údaje rozhodné pro udělení tohoto povolení; nebo
2. další pokračování v činnosti Fondu by ohrožovalo nároky účastníků. V tomto ohledu se za ohrožení nároků účastníků považuje cokoli z následujících:
 - a) Fond závažným způsobem porušuje povinnosti stanovené právními předpisy, statutem nebo penzijním plánem;
 - b) závažné nedostatky v hospodaření Fondu; nebo
 - c) Fond ve stanovené lhůtě neprovede opatření stanovené ministerstvem financí k obnovení své způsobilosti krýt nároky na dávky penzijního připojištění; nebo

3. penzijní fond neuzavře do jednoho měsíce ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, jímž ministerstvo rozhodlo o změně depozitáře, novou depozitářskou smlouvu.

Další případy, za kterých může Fond zaniknout, upravuje obchodní zákoník. Fond jako akciová společnost může např. zaniknout rozhodnutím krajského soudu nebo rozhodnutím valné hromady o zrušení společnosti.

Na základě návrhu státního orgánu nebo osoby, jež prokáže právní zájem, může soud na základě jednoho z následujících důvodů Fond s likvidací zrušit. Fond může být například soudně zrušen v případě, že nesvolá valnou hromadu po dobu delší než dva roky nebo nezvolí členy orgánů nebo neprovozuje žádnou činnost. Ke zrušení může také dojít v případě, kdy dojde k odejmutí povolení Fondu k provozování podnikatelské činnosti.

8. Daňové otázky

Český právní systém nabízí za jistých okolností daňové zvýhodnění investicím do penzijního připojištění. Příslušná daňová úprava je následující:

11.1 Daňová pravidla pro penzijní fondy

Zákon o daních z příjmů (zákon č. [586/1992](#) Sb.) obecně stanoví, že veškeré příjmy plynoucí z podnikatelské činnosti a veškeré příjmy z dispozice s majetkem jsou předmětem daně, konkrétně daně z příjmu právnických osob.

V současnosti činí sazby daně z příjmů právnických osob 31%. Jak už bylo zmíněno, český právní řád poskytuje daňové zvýhodnění pro penzijní fondy, u kterých naproti tomu činí základní sazba daně 15%.

11.2 Daňová pravidla pro účastníky penzijního připojištění

Veškeré příjmy z dávek plynoucí účastníkům systému penzijního připojištění (tj. z důchodů, jednorázového vyrovnání, odchodného) jsou předmětem srážkové daně ve výši 15% počítané z dávek penzijního připojištění snížené o zaplacené příspěvky účastníka a o státní příspěvek. Odbytné je zdaňováno speciální sazbou 25%.

Příspěvky zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem jeho zaměstnance jsou

osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob. Tuto výjimku lze však aplikovat pouze na příspěvek poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu, maximálně však do výše 5 % vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

11.3 Daňová pravidla pro zaměstnavatele

Pro účely stanovení základu daně mohou zaměstnavatelé považovat svůj příspěvek na penzijní připojištění svých zaměstnanců považovat jako výdaj vynaložený na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Jako takový výdaj však může být příspěvek na penzijní připojištění zaměstnanců považován pouze do výše 3% úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanec pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za zdaňovací období nebo jeho část.

Mgr. Marie Janšová, JUDr. Vít Horáček, PhD.
advokátní kancelář Glatzová & Co.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)